

Arbejdsmarkedspolitisk fornyelse

- set ud fra forskerviden 2014

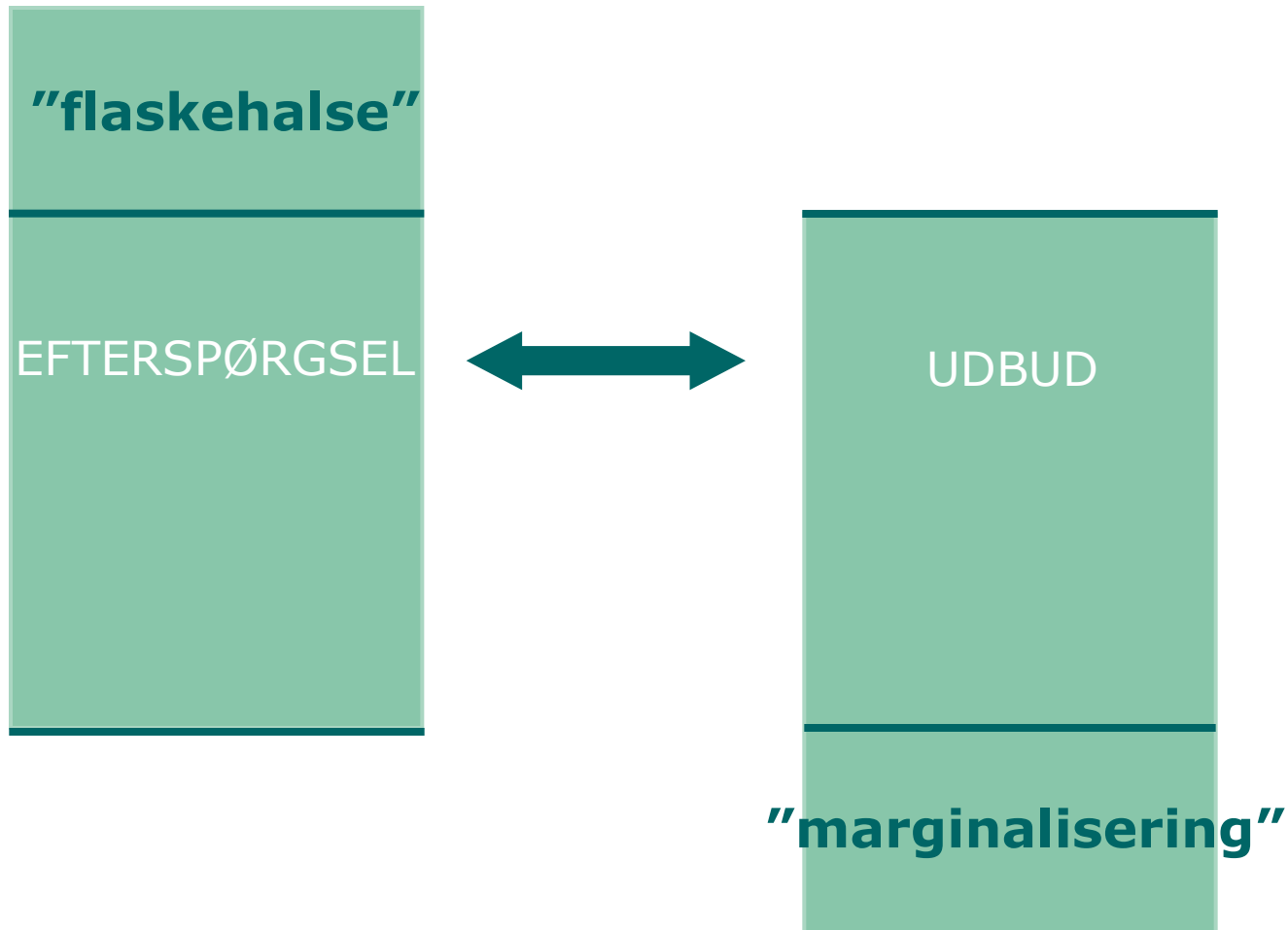
Henning Jørgensen

Professor, Aalborg Universitet, CARMA

henningj@dps.aau.dk,

Folketinget, Beskæftigelsesudvalget, 23.04.2014

Arbejdsmarkedspolitik (AMP)

Arbejdsmarkedspolitiske hensyn

Produktive kapaciteter

—————→ Effektivisering af arbejdsmarkedet

Velfærdskapaciteter

—————→ Nye chancer, retfærdig behovsdækning

Evolutionære kapaciteter

—————→ Udvikling af potentialer

Reformbehov: Sigtelinjer nu og fremover

- At undgå **kvantitative ubalancer**
 - flaskehalsberedskab, formidling
- At undgå **uddannelsesmæssige** ubalancer
 - opkvalificeringer, uddannelse
- At undgå **geografiske** ubalancer
 - regionale og lokale indsatser

Og de tre typer af balancer hænger sammen!

Indholdsforslag til vurdering

- Godt med genindførelse af traditionel **arbejdsformidling** (sikre kvantitativ og kvalitativ matchning)
- Godt med **faste kontakter** til virksomhederne (information, sparring og service – men det kræver efteruddannelse af ansatte)
- Godt med systematisk analyse- og prognosevirksomhed (+ **kreativ vidensbank** for arbejdsmarkedet)

Velfærdsstaternes svar på arbejdsmarkedsudfordringer

Anglo-saksisk verden: "flexibility"

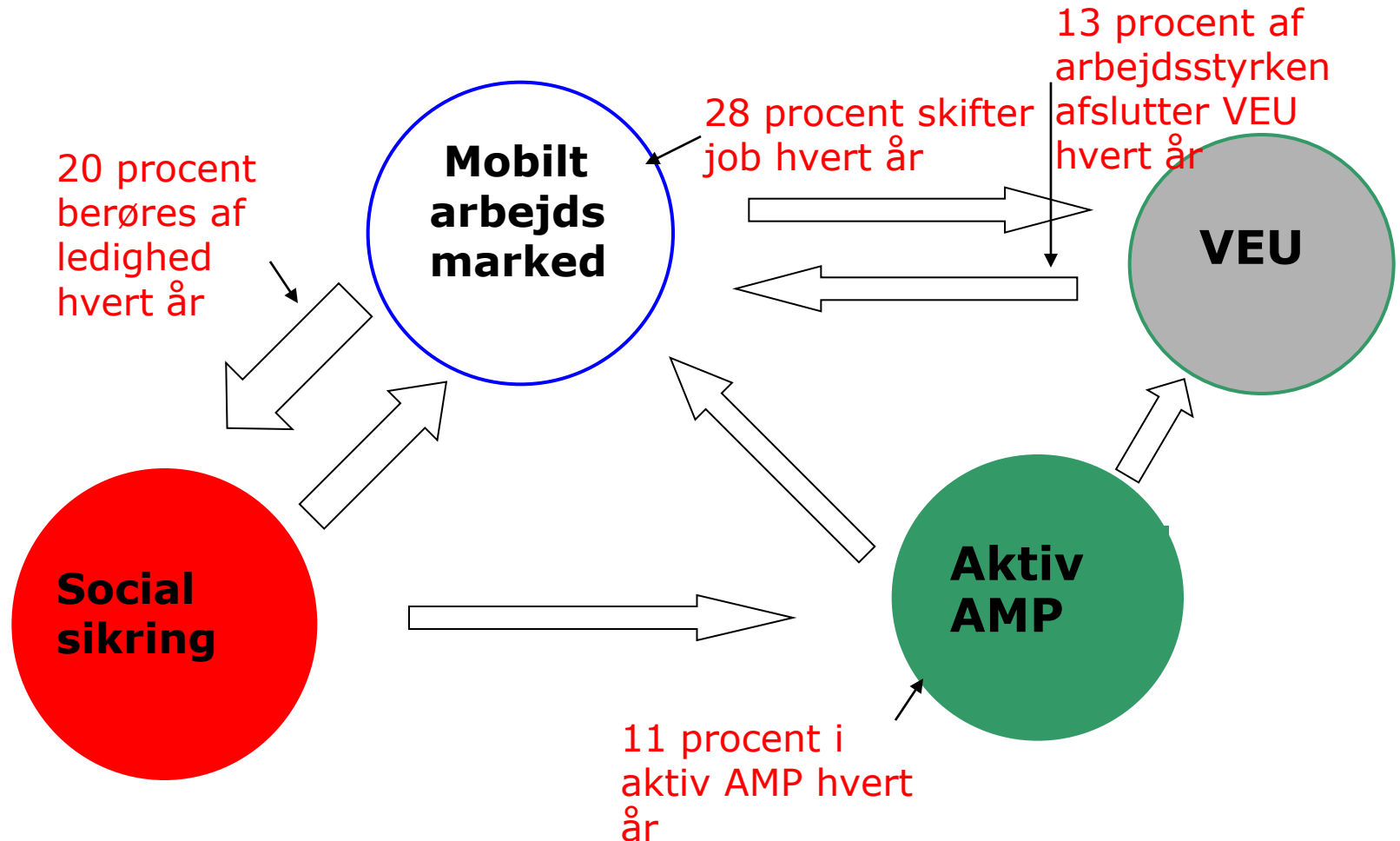
- markedskræfternes frie spil
- lavproduktive jobs
- working poor / "poor welfare"

Kontinentaleuropa: "security"

- sociale rettigheder knyttet til beskæftigelse
- høj jobbeskyttelse
- interne arbejdsmarkeder
- underskud af servicejobs

Danmark: "flexicurity"

“Flexicurity på dansk” i 2000´erne

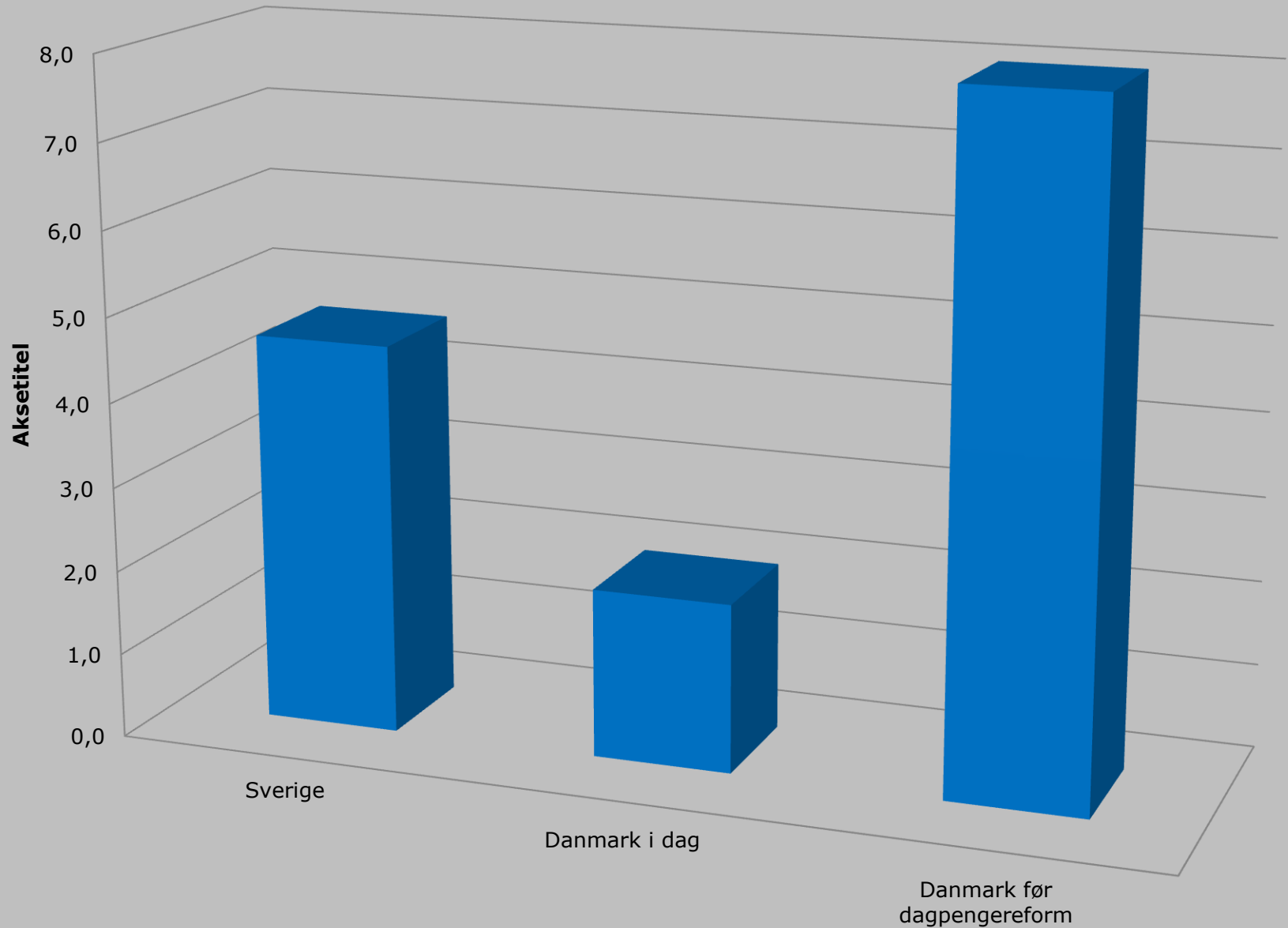
Ændringer af beskæftigelsespolitikken siden 2003

- **Fleksibiliteten** → stadig rimelig stærk
- **Indkomsttrygheden** → føles delvist truet
- **Beskæftigelsestrygheden** → delvist truet

Dagpengeomlægning 2010

- Forkortelse af dagpengelængden fra 4 til 2 år
- Begrænsninger i genoptræningsretten (krav om 52 ugers heltidsbeskæftigelse inden for 3 år)
- ➔ Resulterer i nye krav til og pres på kommunale indsatser
- ➔ Samfundsøkonomisk presses den indenlandske efterspørgsel i bund, når lønmodtagere bliver skræmte som forbrugere

Antal dagpengetimer pr. genoptjeningstime

	Sverige	Danmark i dag	Danmark før dagpengereform
■ Antal dagpengetimer pr. genoptjeningstime	4,6	2,0	8,0

Reformer af beskæftigelsessystemet

Det udskældte AF-system opløst

- + **kommunalisering** (fra 1.8. 2009)
- + **afkorporativering** (fra 2007)
- + **privatisering/outsourcing** ("andre aktører" 2003)
- + **New Public Management-styring**
- + **standardisering af visitation, metoder og redskaber**

Indholdsreformer følges af styringsreformer

Implementeringsproblemer notorisk store:

- Tredobbelt aktivering (af ledige, frontmedarbejdere, system)
- Ledige behandlet ud fra "skræmmeeffekter"
- Mistillid til de ansatte i fronten/sagsbehandlerne
- Delvis mistillid til kommunerne
- Måle- og styringskontrol centralt fra
- Jobcentrene bliver nemt politiske kastebolde

Indholdsforslag til vurdering

- Godt med **mindre skræmmeeffekt – mere opkvalificering**
- Satsning på **varig beskæftigelse** i stedet for kortsigtet ændring af forsørgelsesgrundlag
- **Måle anderledes** og langsigtet m.h.t. "effekter"
- **Mindre processtandardisering og bureaukrati**
- Få **opkvalificeret de ansatte** i systemet

CARMA-undersøgelse af jobcentre: Vurdering af implementeringspraksis

- Der er ikke én praksis
- Der er ikke én metode
- Der er ikke én faglighed

- Ingen rodfæstning af en fælles professionalismeopfattelse på tværs af jobcentre og grupper af ansatte

- Der er behov for at behandle de ledige med lige omtanke og respekt. Individuelt. Mere tillidsfuldt

- Behov for efter- og videreuddannelse af ansatte

Hvem er medarbejderne i frontlinjen?

Uddannelse	Andel af medarbejderne
Socialrådgiver	40 %
Socionom	1 %
Socialformidler	7 %
Tværfaglig dipl.udd.i beskæftigelse	2 %
Professions BA i off.administration	1 %
Kontor uddannelse	18 %
Pædagogisk uddannelse	7 %
Voksen / erhvervsvejleder	6 %
Andet/ingen uddannelse	18 %

Jobcenterpraksis og kvalificering

- Flere jobcenterstrategier identificeret
- Meget er "hjemmestrikket" i jobcentrene
- Borgerne mødes med forskelligartede forventninger og handlekrav
- En faglig praksis uden fast teori og metode
- **Behov for en ny "beskæftigelsesfaglighed"**
(CARMA-forslag om ny uddannelse:
viden, færdigheder, kompetencer)

Konsekvenser af manglende interressentinddragelse

- **Individniveau: øgede spændinger**
 - mellem standardisering og behovstilpasning
- **Kollektivt niveau: nedbygning af politikevne**
 - nedsat koordinationsevne i systemet
 - faldende engagement fra aktørside
 - nedsat nærhed til arbejdsmarkedet
 - øgede transaktionsomkostninger
 - øgede spændinger og flere "sager"

Indholdsskift i ledighedsindsatser

Passiv

Aktiv

Social sikring →

Passiv indkomstsikring

Social integration →

Forbedre erhvervs-
og arbejdssevnen

Social disciplinering

Skærpe incitamenterne til
at arbejde

Problem =

manglende indkomst

Problem =

manglende kvalifikationer

Problem =

manglende motivation

1970-80'erne

90'erne

00-10'erne

Konjunkturarbejdsløshed
(uforskyldt arbejdsløshed)

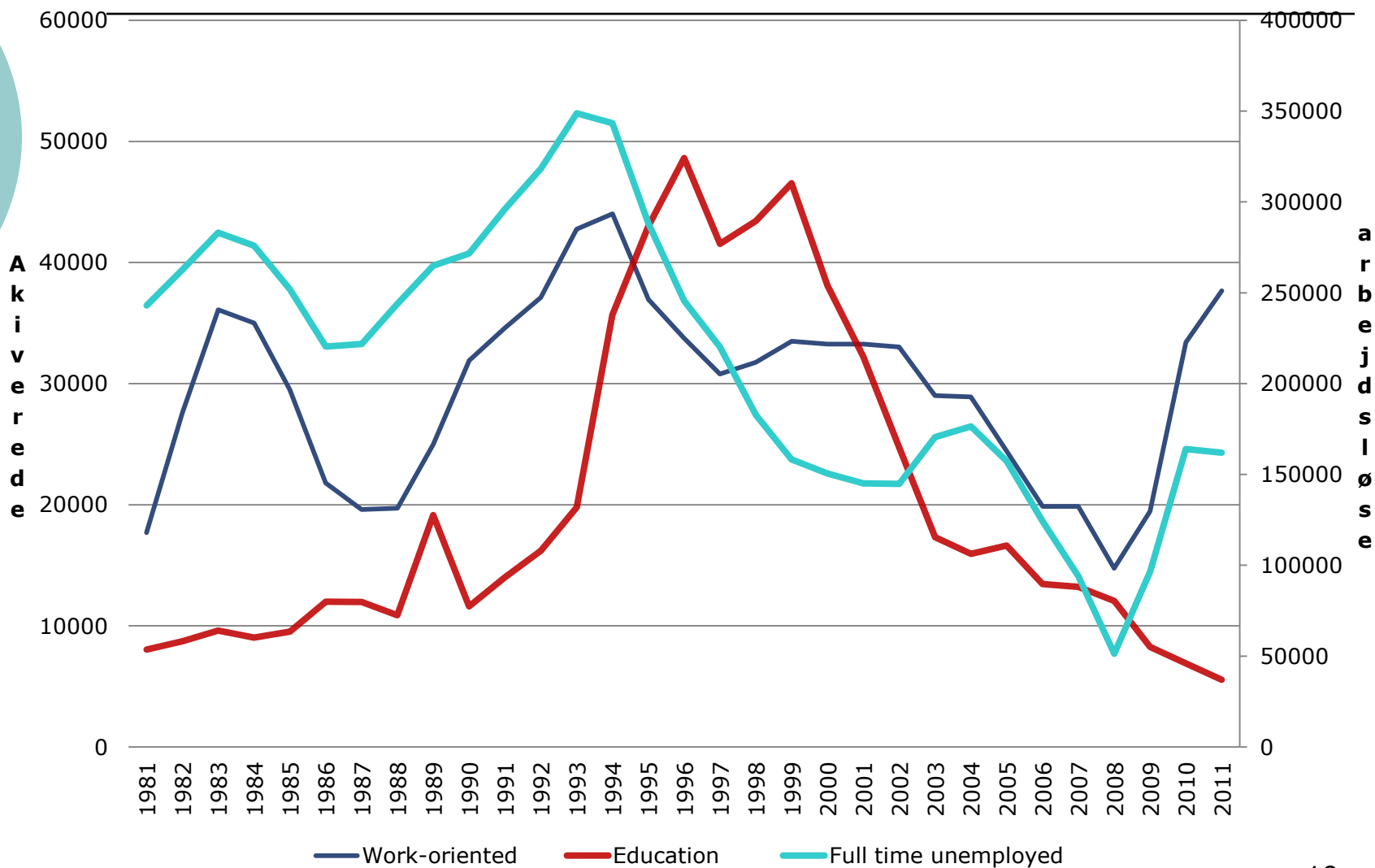
Strukturarbejdsløshed **Arbejdsudbud**
(selvforskyldt ledighed)

AMP / socialpolitik

Beskæftigelsespolitik

Aktivering og uddannelse 1981-2012

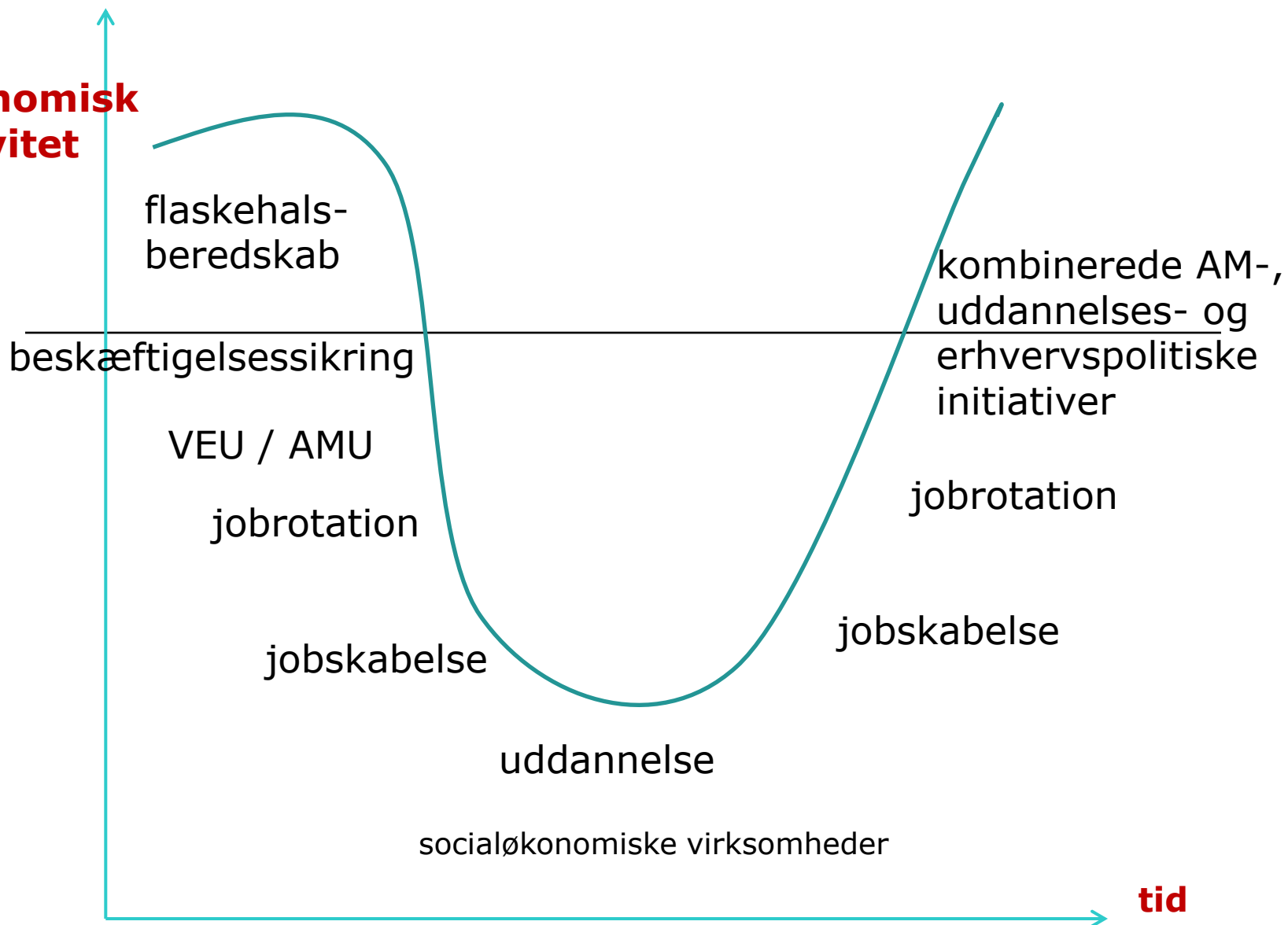
(fuld-tidspersoner)

Nye reformbehov: indhold og styring

- Ikke kun et nyt, **positivt motiverende aktiveringssystem** (=AMP – ikke socialpolitik)
- Ikke kun mere **professionaliseret** system
- Ikke kun øget satsning på **relevant uddannelse**
- Ikke kun en **styringsreform** og bedre rådgivning
- MEN: en **ny aktiv arbejdsmarkedspolitik** – der også er **konjunkturtilpasset**

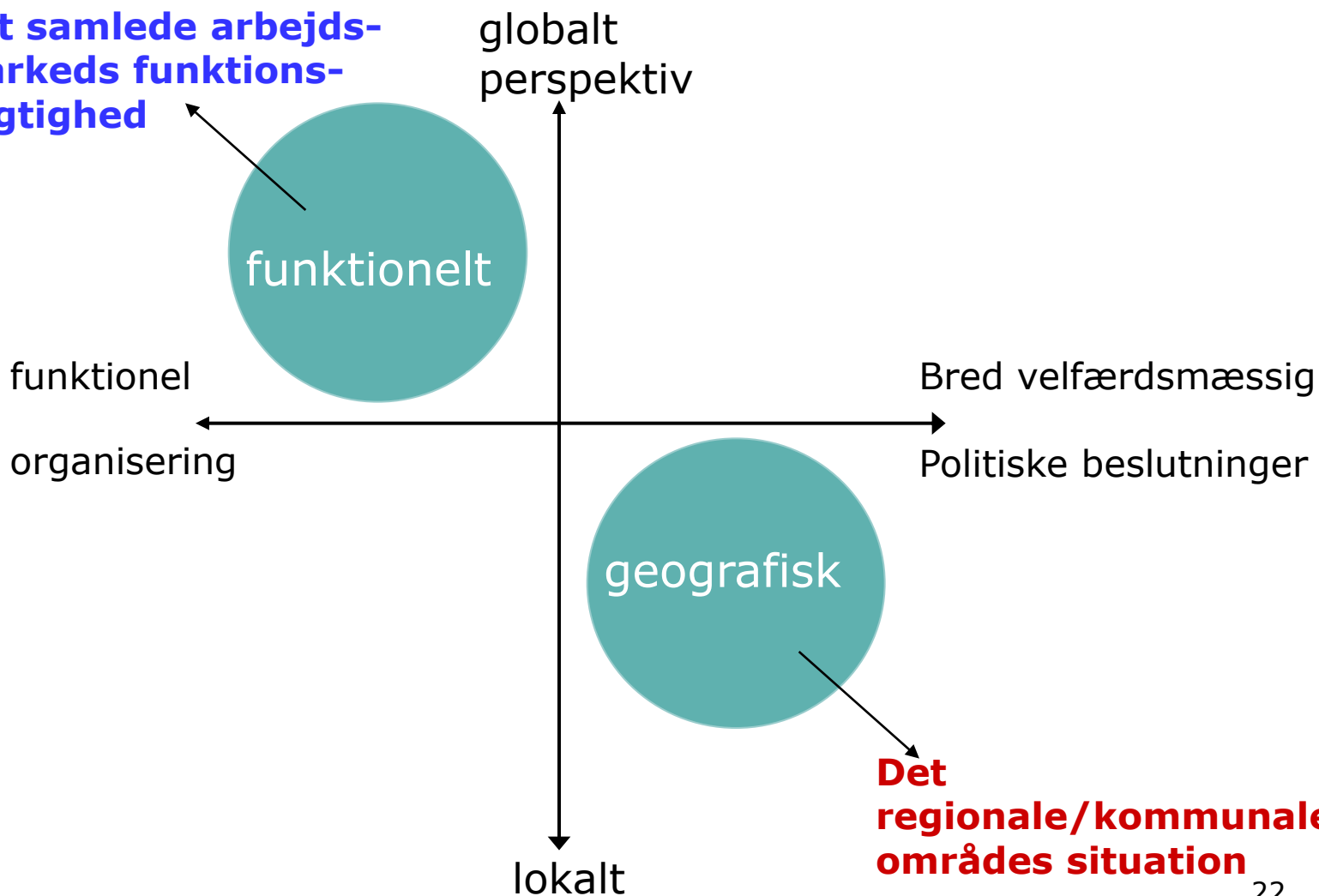
**Økonomisk
aktivitet**

Docering af indsatser efter konjunktursituation

Principper for organisering

Det samlede arbejds-
markeds funktions-
dygtighed

Det regionale samarbejde

Mellem uddannelse, beskæftigelse og erhverv

VEU-centre og
uddannelsesinstitutioner

Vækstforum og
Regionsråd

Tværgående
Arbejdsmarkedsråd og
jobcentre

Arbejdsløsheds kasser

Lokal og regional
erhvervsserviceenheder

Uddannelse – vanskelig institutionalisering

- Beskæftigelsessystemet har neddroset brug af uddannelse i aktivering (**94 jobcentre**)
- VEU er blevet indrettet "efterspørgselsstyret" - Skolerne opererer mere som "**butik**" end som del af **offentlig politik**
- AMU indkapslet i **13 VEU-Centre** (som sideaktivitet)
- **6 vækstfora** kører og prioriterer forskelligt

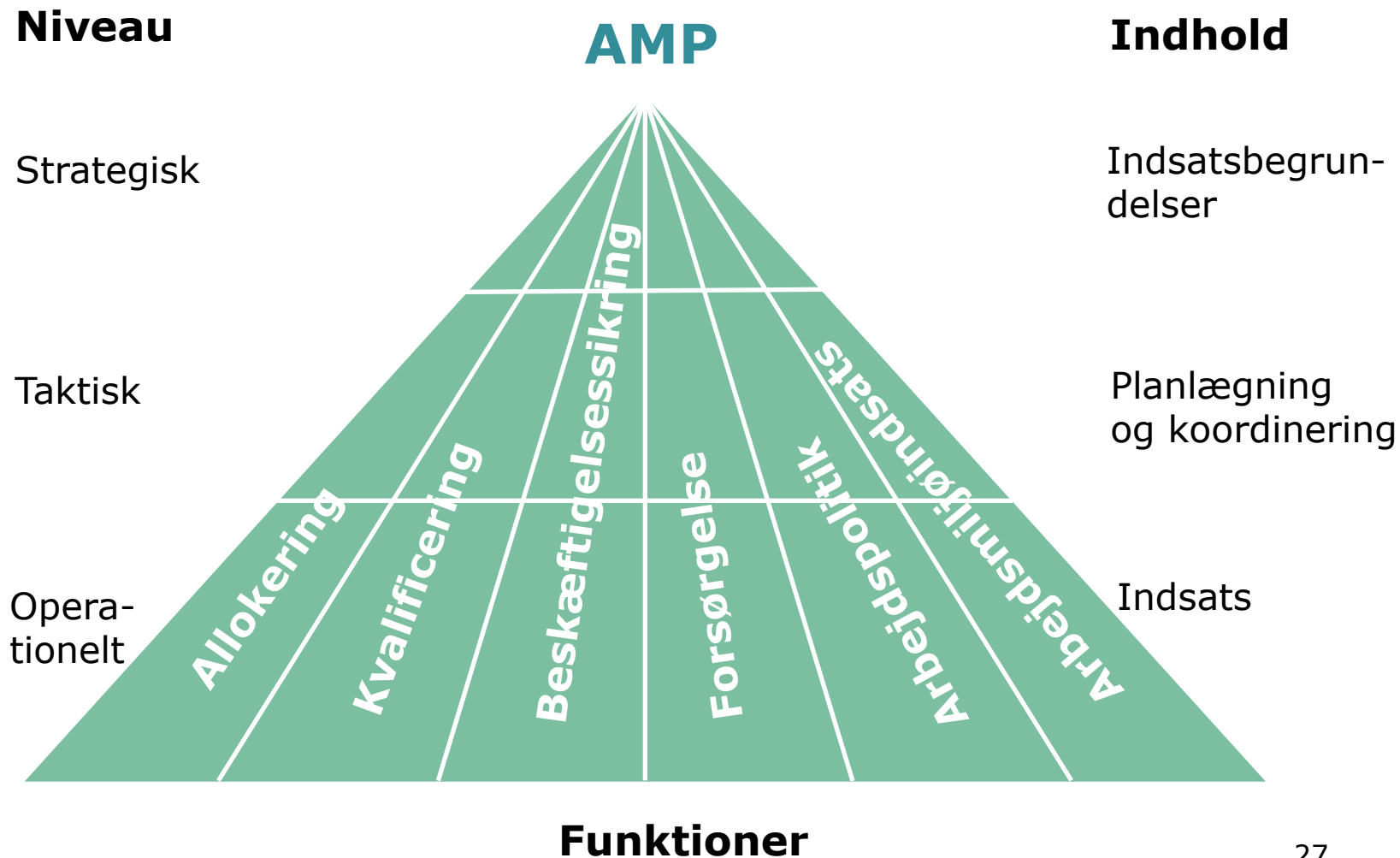
Behov på aktørsiden for

- **Samtænkning** (fælles forståelser)
- **Samordning** (koordinere adfærd)
- **Samarbejde** (kooperation)

Styringsforslag til vurdering:

- × Forvaltningsstyring på tværs - funktionelle hensyn med centrum i regionalt afgrænsede enheder
- × Kommunale jobcentre til implementering (men færre)
- × Opret 1 centralt og 8 regionale "Vækst- og arbejdsmarkedsråd" (repræsentation fra arbejdsmarkedets parter, kommuner, uddannelse og erhvervsfora)
(C. Koch-udvalget: "TAR")
- × + "cash" og kompetencer, eget sekretariat
- × Få aktiviteter, styring og finansiering til at hænge sammen (det gør de ikke i dag – kommunekassen nogle gange vigtigere end arbejdsmarkedspolitiske hensyn)

Arbejdsmarkedspolitikken funktioner

“Forlover man sig med tiden, bliver man hurtigt enke”

(Søren Kierkegaard)